

တၢ်ကထိၣ်သးတၢ်ဟံၣ်ဖျါ

လါယုၤ ၃ သီ, ၂၀၂၁ နံၣ် / KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်-21-184-II

ချၢၣ်လွံၢ်ထုၣ်ကီၢ်ရၣ် တၢ်ကထိၣ်သးတၢ်ဟံၣ်ဖျါ: ကီၢ်ပယါသးတဖၣ်ဒးသဝိဖိဘၣ်ဒိတဂၤ
ဒီးအဂၤတဂၤလီၤမၤ ဖဲမူကီၢ်ဆၣ် လါမ့ၤ ၂၀၂၁ နံၣ်

တၢ်ကထိၣ်သးတၢ်ဟံၣ်ဖျါတဘျီတဘျီအံၤ ပဟံၣ်ဖျါတၢ်ကထိၣ်သးဖဲ ဖ---ကရူာ်, မူကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွံၢ်ထုၣ်ကီၢ်ရၣ် ဖဲလါမ့ၤ ၂၀၂၁ သီ, ၂၀၂၁ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယါသးတဖၣ် ဒးစိယါဝဲသဝိဖိခံၤအခါ သဝိဖိတဂၤဘၣ်ဒိဒီးကျိ န့ၣ်လီၤ. ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအံၤ တၢ်ဆၢအီၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်ဖဲတနံၤယီၤအတီၢ်ပှၤ ဘၣ်ဆၣ်ပယါသးတဖၣ် ဟဲ ဟံးန့ၣ်အီၤလၢကက့ၤကူၤစါအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤ လီၤကဝိပိတဖၣ်ဆဲးကျိဒီးအီၤတန့ၣ်ဝဲဘၣ်. သဝိဖိအ ဂၤတဂၤလၢ တၢ်ဒးအီၤစ့ၢ်ကီၢ် လီၤမၤဝဲတုၤအခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.¹

(၁)တပတီၢ်-တၢ်ကထိၣ်သးအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး

တၢ်ကထိၣ်သးအကလုာ်	တၢ်သုစုကဝဲၤထီဒါ ထံဖိကီၢ်ဖိအံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး
တၢ်ကထိၣ်သးမုၢ်နံၣ်မုၢ်သီ	လါမ့ၤ ၂၀၂၁ သီ, ၂၀၂၁ နံၣ်
တၢ်ကထိၣ်သးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ (သဝိ, ကရူာ်, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရၣ်)	ဟ---သဝိ, ဖ---ကရူာ်, မူကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွံၢ်ထုၣ်ကီၢ်ရၣ်

ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ		
မံၤ	စိၤဘ---	စိၤအ---
သးနံၣ်	၂၇ နံၣ်	၃၆ နံၣ်
မုၢ်/ခွါ	ခွါ	ခွါ
ကလုာ်	ကညီ	ကညီ
ဟံၣ်ဖိယီဖိ အိၣ် /တအိၣ်	အိၣ်	တသ့ၣ်ညါ
တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ	တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ
တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ	တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ

¹တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ဟံၣ်ဖျါတဘျီတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤဖဲ လါမ့ၤ ၂၀၂၁ နံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆၢဟ့ၣ်ထီၣ် အီၤလၢ လီၤကဝိပှၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲချၢၣ်လွံၢ်ထုၣ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လၢကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူာ် KHRG လၢကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဟံၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ် ဖဲလီၤကဝိပှၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တ ဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီးအိၣ်ဆိးလီၤကျဲ လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤ လၢအဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ကွဲးရဲပှၤအီၤထီၣ်အီၤ ဖဲပနီၣ်ကဝိပှၤအပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ.

အိတ်ဆိးနုသဝီ	ဟ---သဝီ, ဖ---ကရူာ်, မူကီာ်ဆဉ်, ချာ်လွံာ်ထူဉ်ကီာ်ရှဉ်	ဟ---သဝီ, ဖ---ကရူာ်, မူကီာ်ဆဉ်, ချာ်လွံာ်ထူဉ်ကီာ်ရှဉ်

ပုၤလၢအမၤအာပယွဲတၢ်တၢ်အဂီၢ်အကျိၤ				
မံၤ	လီၤလၢ	သုးကျိၤ/ သုးရှဉ် / သုးတြိၤ	အိတ်သုဉ်လီၤသးလီၤကျဲ /သုးကလၢၤ	အိတ်အမံၤဒီးလီၤလၢ
-	-	ခိတ်သုးရှဉ် နိတ်ဂံၢ် (ခလရ-၇၅)	-	သုးရှဉ်ခိတ်ခံ ဒီၤဝုအိတ်

(၂)ပတီၢ်တပတီၢ်-တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကံၢ်အစီ

၁. ရှုပုးပုၤနဟံးန့ၢ်တၢ်ကဲထီဉ်သးတခါအံၤ တဆိဘဉ်တဆိတက့ၢ်.

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီခွဲးယၢ်ကရူာ် (KHRG) ပျီပူၤပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်မၤ မၤတၢ်ထံဉ်လိာ်သံကွၢ်ဒီး ပုၤတူၢ်ဘဉ်တၢ် (စီၤဘ---) တၢ်အဟံဉ်ဖိဖိန့ၢ်လီၤ.

ကွဲးနီၣ်ပုၤလၢဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတၢ်စုၣ်စုၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအမ့ၢ်အတီၤလၢကျဲၤလဲၣ်.

ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်အဂံၢ်ထံးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ပုၤလဲၤဆုၤပုၤတူၢ်ဘဉ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ဆါဟံဉ်ဖဲတၢ်ကဲထီဉ်သးဝံၤအလီၢ်ခံန့ၢ်လီၤ.

(၃)ပတီၢ်တပတီၢ်-ဟ်ဖျါတၢ်ကဲထီဉ်သးအဂီၢ်အကျိၤလၢလၢပုၤပုၤတက့ၢ်

ဟ်ဖျါတၢ်ကဲထီဉ်သးအဂီၢ်အကျိၤလၢလၢပုၤပုၤတက့ၢ်.

တၢ်ကဲထီဉ်သးအံၤ ကဲထီဉ်တ့ၢ်အသးဖဲလၢမ့ၤ ၂၈ သီ ၂၀၂၁ နံဉ်, ၁၁ န့ၣ်ရံဉ်ဂီၤခီ, ဖဲဟ---သဝီ, ဖ---ကရူာ်, မူကီာ်ဆဉ်, ချာ်လွံာ်ထူဉ်ကီာ်ရှဉ်န့ၢ်လီၤ. ကီာ်ပယီၤသုးလၢအဟးဝုၤဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ခးစိယီၤဝဲသဝီဖိခံဂၤ, စီၤအ--- လၢအသးနံဉ်အိတ် ၃၆ နံဉ်တၢ် ဒီးစီၤဘ--- လၢအသးနံဉ်အိတ် ၂၇ နံဉ်တၢ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကဲထီဉ်သးအခါန့ၢ် အဝဲသ့ၣ်ခံဂၤလၢအံၤအိတ်ဝဲလၢအဒဲပူၤန့ၢ်လီၤ. ပယီၤသုးလၢအခးစိယီၤတၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ခိတ်သုးရှဉ်နိတ်ဂံၢ် (ခလရ-၇၅) ဒီးဘဉ်တၢ်တီခိတ်ရိတ်မဲအီၤလၢ သုးရှဉ်ခိတ်ခံ ဒီၤဝုနဲဉ်န့ၢ်လီၤ. လၢခံအဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်လိာ်တဲအါဝဲလၢ အခးစိယီၤသဝီဖိခံဂၤအံၤ ခိဖျါအဆိကမိတ်ဝဲလၢ သဝီဖိခံဂၤအံၤမ့ၢ် **ကညီၣ်ဒီကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျးသုးမ့ၢ်ဒိတ် (KNLA)** အသုးဖိအယိန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကဲထီဉ်သးတၢ်လီၤအံၤ အစီၤစုၣ်ယံၤဝဲဒၣ်ဒီး ကျဲမ့ၢ်ဖးဒိတ်ထဲတန့ၣ်ရံဉ်လီၤ. စီၤစ---, စီၤဘ--- အပၢ်အံၤစ့ၢ်ကီး ဟဲဝဲဒၣ်လၢအဒဲအခါ နၢ်ဟူဝဲကျိသိတ်ဒီးယုာ်ဖျးကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲကျိသိတ်လီၤမၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ဒီးတၢ်အိတ်သးခုဉ်လီၤအဆၢကတီၢ် က့ၤက့ၤဝဲဆူအဒဲန့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၢ်အဝဲထံဉ်ထဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ကဲထီဉ်သးအလီၢ်, ဝံၤမးထံဉ်က့ၤဝဲ စီၤအ--- လၢအိတ်ခူသ့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ခဲကျိန့ၢ်လီၤ. ကျိချံဘဉ်ဖျိသဂၢ်ဝဲ အခိတ်လုာ်ခိတ်အယိ အဝဲစံဉ်ဖျးယံၤယံၤတန့ၢ်ဘဉ်န့ၢ်လီၤ. စီၤစ--- က့ၤကီးက့ၤအီၤလၢသဝီဒီး သဝီဖိတဖၣ်လဲၤဆုၤအီၤဆူ လၢဒိတ်တၢ်ဆါဟံဉ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်စီၤဘ--- တခီ ပုၤတထံဉ်လၢအီၤဘဉ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်အိတ်မုးဒီးခါ မ့ၢ်တမ့ၢ် အအိတ်ဖဲလဲၣ်န့ၢ်ပုၤတသ့ၣ်ညါနီတၢ်ဘဉ်. အခိတ်ဖဲဒီးအထၢ်စ့ၢ်ကီး တအိတ်ဖဲတၢ်ကဲထီဉ်သးအလီၢ်လၢဘဉ်န့ၢ်လီၤ.

စီစဉ်--- လဲတုလဲတုဆီတံဆိပ် ဖဲဟါဒီ ၄ နှစ်ရံ ဘဉ်ဆဉ် ဖဲဟါဒီ ၇ နှစ်ရံအဆာကတီၢ်န့ၣ် ကီၢ်ပယီၤ သုးတဖၣ် ဟဲဒီးက့ၤစိက့ၤအီၤလၢ ကကူစါယါဘျါအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဂၤတဲဘဉ် KHRG လၢ “စီအ--- အခီၣ်လ့ၢ်ခီၣ်အံၤ ဘဉ်ဒိဝဲနးမးလီၤ. ပုၤကူစါအီၤမ့ၢ်ဝံၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်အဟးကသ့လၢဘဉ်. ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဆဲးကျိးဝဲသုးတံဆိပ်တံဆိပ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤသုးတဖၣ် ဟဲဟံးန့ၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပဆဲးကျိးအ လီၤတဲ စိတန့ၢ်ဘဉ်. ကီၢ်ပယီၤသုးဟံးန့ၢ်ယာ်အလီၤတဲစိအယီၤဒီးပတဲတံဆိပ်အီၤတန့ၢ်ဘဉ်. ပတဲဘဉ်တံဆိပ်အီၤလၢ လီၤတဲစိထဲတဘျီန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ် စီဘ---၄ ပတန့ၢ်ဟူဘဉ်အဂီၢ်အကျိၤနီၤတမံၤဘဉ်. တံၢ်တြီယာ်တံၢ်ဟး ထီၣ်က့ၤလီၤ လၢတံၢ်ဘဉ်တံၢ်ဘာတံၢ်အိၣ်သးအယီၤ ပဟးယုအီၤတန့ၢ်ဘဉ်.”

အဝဲရဲပုးအါထီၣ်ဝဲအတံၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤ-ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ က့ၤစိက့ၤ စီအ--- ဒ်သိးကဟ်န့ၣ်ဝဲ တံၢ်ကဲထီၣ်သးအဂီၢ်အကျိၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. “ယဆိမိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တအဲၣ်ဒီးဝဲလၢ တံၢ်ကဲထီၣ်သးအဂီၢ်အံၤကရၤလီၤအသးဘဉ်. တံၢ်ဒ်အံၤကဲထီၣ်စ့ၢ်ကီးသးလၢအပူၤကွံၣ်န့ၣ်လီၤ. အပူၤကွံၣ် န့ၣ် ယတၢ်တဂၤလဲၤတဲညဉ်ဝံၣ်အလီၢ်ခံ ဟဲက့ၤအိၣ်ဝဲလၢအဒဲထဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤသုးတဖၣ် ဟဲလၢအဒဲဒီး ပာ်တံၢ်ထဲလံာ်ပရၢတဘျီ တဲဝဲလၢပက့ၤစိက့ၤအီၤလၢပကကူစါယါဘျါအီၤအဂီၢ်လီၤ. ပဂုၣ်ကျိး စးယုအီၤ ဘဉ်ဆဉ်ပယုအီၤတဘဉ်ဘဉ်.”

(၄)ပတီၢ်တပတီၢ်-တံၢ်ယုန့ၢ်အခွဲး

မ့ၢ်ပုၤလၢအတူၢ်ဘဉ်တံၢ်ဖၣ် ဟ့ၣ်ပုၤတံၢ်ခွဲးတံၢ်ယာ်လၢပကသုတံၢ်ဂ့ၢ်တံၢ်ကျိၤတခါအံၤခါ, ဟ့ၣ်ပုၤတံၢ်ခွဲး တံၢ်ယာ်လၢပကသုတံၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

စီဘ--- အဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ် ဟ့ၣ်တံၢ်ပျဲလၢ ပကသုတံၢ်ဂ့ၢ်တံၢ်ကျိၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်ကရၢ (KHRG) အဂီၢ်ဖုၣ်ကိာ်

ကညီဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်ကရၢ (KHRG) အံၤဘဉ်တံၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢ သဘူတဖု လၢအာ်လီၤမၤတံၢ်လၢကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်အတံၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲ လီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤယါတံၢ်မၤဘဉ်ဒိ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အဂီၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. KHRG ဘိးဘဉ်ရၤလီၤတံၢ်ဂ့ၢ်တံၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကဟ် ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပူၤကမၤျါတဖၣ် အကလုာ်, အတံၢ်တူၢ်ဘဉ်ခိၣ်ဘဉ်, အတံၢ်ဘဉ်ယိၣ်ဘဉ်ဘျီ ဒီး အတံၢ်ထံၣ်တံၢ်ပာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပတံၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khr.org အပူၤသ့ၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.